

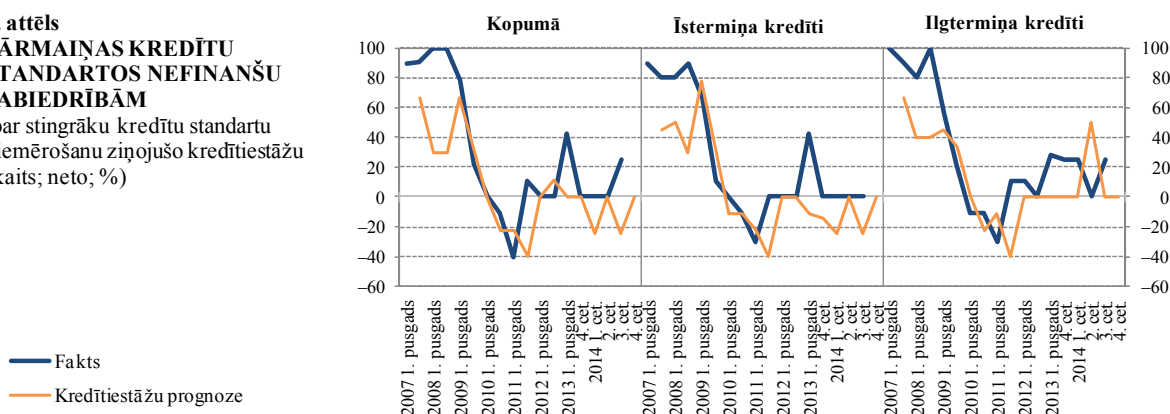
Eiropa zonas banku veiktās kredīvēšanas 2014. gada oktobra apsekojums: galvenie rezultāti Latvijā

2014. gada oktobrī Latvijas Banka sadarbībā ar Eiropas Centrālo banku veica kārtējo eiropa zonas banku kredīvēšanas apsekojumu. Apsekojumā piedalījās četras Latvijas kredīvēstādes, un atbildes tiek apkopotas eiropa zonas banku veiktās kredīvēšanas apsekojuma rezultātos¹. 2014. gada oktobrī veiktajā apsekojumā apkopota informācija par kredīvēšanas attīvēības tendencēm 2014. gada 3. ceturksnī un banku prognozēm 2014. gada 4. ceturksnim.

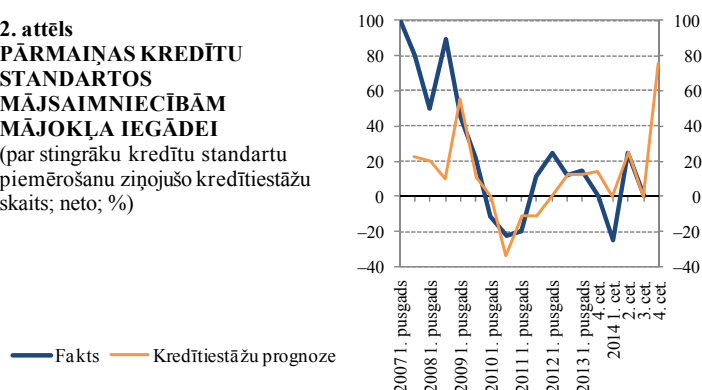
Kredīvē standarti un kredīvēšanas nosacījumi

Saskaņā ar Latvijas kredīvēstāžu sniegtajām atbildēm kredīvē standarti kredīvē nefinanšu sabiedrībām 2014. gada 3. ceturksnī būtiski nemainījās (sk. 1. un 2. att.). Viena kredīvēstāde noteica mazliet stingrākus kredīvē standartus ilgtermiņa aizdevumiem lielajām nefinanšu sabiedrībām (sk. 1. att.).

1. attēls
PĀRMAIŅAS KREDĪVU STANDARTOS NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM
(par stingrāku kredīvē standartu piemērošanu ziņojušo kredīvēstāžu skaits; neto, %)

2. attēls
PĀRMAIŅAS KREDĪVU STANDARTOS MĀJSAIMNIECĪBĀM MĀJOKĻA IEGĀDEI
(par stingrāku kredīvē standartu piemērošanu ziņojušo kredīvēstāžu skaits; neto, %)

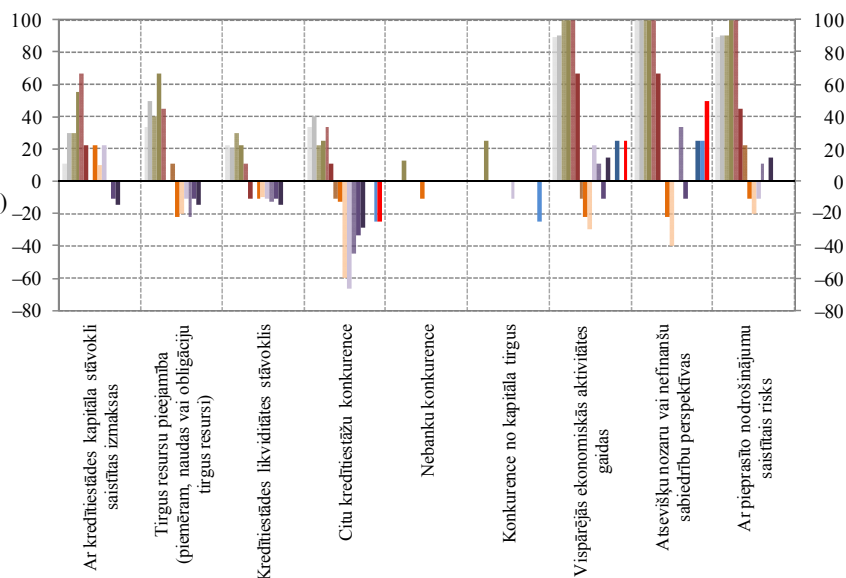
Kredīvēstādes norādīja vairākus faktorus, kas nedaudz ietekmēja kredīvē standartus 2014. gada 3. ceturksnī (sk. 3. un 4. att.). Stingrāku kredīvē standartu ieviešanu aizdevumiem nefinanšu sabiedrībām galvenokārt veicināja atsevišķu tautsaimniecības nozaru vai nefinanšu sabiedrību perspektīvu pavājināšanās. Viena kredīvēstāde norādīja, ka stingrāku kredīvē standartu ieviešanu aizdevumiem lielajām nefinanšu sabiedrībām nedaudz sekmēja arī vājākas vispārējās ekonomiskās aktivitātes gaidas. Turpretī augstāka konkurence kredīvēstāžu vidū vienreiz minēta kā mazāk stingru standartu ieviešanu veicinošs faktors aizdevumiem lielajām nefinanšu sabiedrībām.

¹ Šeit un turpmāk eiropa zonas banku veiktās kredīvēšanas apsekojuma rezultāti sniegti no 2013. gada 4. ceturkšņa. Tie nav salīdzināmi ar iepriekšējo datu laikrindu, jo līdz 2013. gada 1. pusgadam atspoguļoti Latvijas Bankas veiktās kredīvēstāžu kredīvēšanas aptaujas rezultāti.

3. attēls FAKTORU IETEKME UZ STINGRĀKU KREDĪTU STANDARTU PIEMĒROŠANU KREDĪTIEM NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM

(par faktoru pozitīvo ietekmi ziņojušo kredītiestāžu skaits; neto, %)

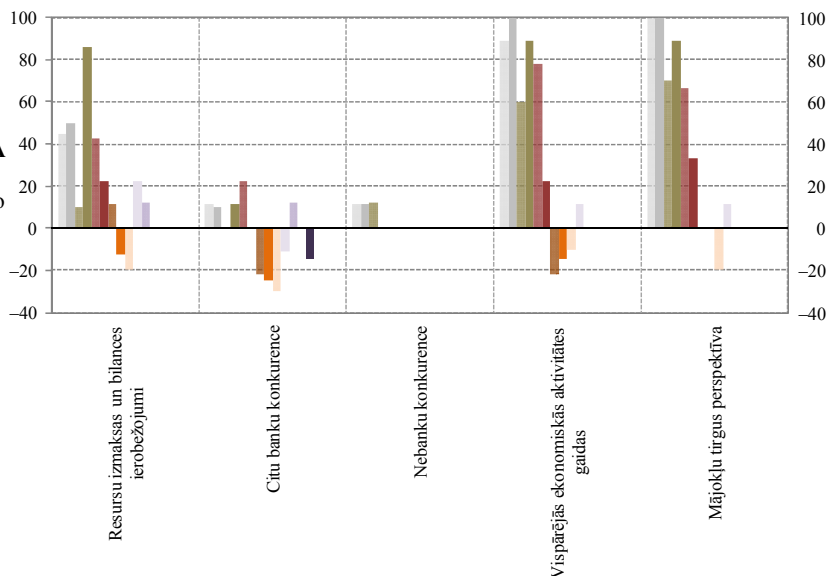
2007. gada 1. pusgads
 2007. gada 2. pusgads
 2008. gada 1. pusgads
 2008. gada 2. pusgads
 2009. gada 1. pusgads
 2009. gada 2. pusgads
 2010. gada 1. pusgads
 2010. gada 2. pusgads
 2011. gada 1. pusgads
 2011. gada 2. pusgads
 2012. gada 1. pusgads
 2012. gada 2. pusgads
 2013. gada 1. pusgads
 2013. gada 4. cet.
 2014. gada 1. cet.
 2014. gada 2. cet.
 2014. gada 3. cet.

4. attēls FAKTORU IETEKME UZ STINGRĀKU KREDĪTU STANDARTU PIEMĒROŠANU KREDĪTIEM MĀJSAIMNIECĪBĀM MĀJOKĻA IEGĀDEI

(par faktoru pozitīvo ietekmi ziņojušo kredītiestāžu skaits; neto, %)

2007. gada 1. pusgads
 2007. gada 2. pusgads
 2008. gada 1. pusgads
 2008. gada 2. pusgads
 2009. gada 1. pusgads
 2009. gada 2. pusgads
 2010. gada 1. pusgads
 2010. gada 2. pusgads
 2011. gada 1. pusgads
 2011. gada 2. pusgads
 2012. gada 1. pusgads
 2012. gada 2. pusgads
 2013. gada 1. pusgads
 2013. gada 4. cet.
 2014. gada 1. cet.
 2014. gada 2. cet.
 2014. gada 3. cet.

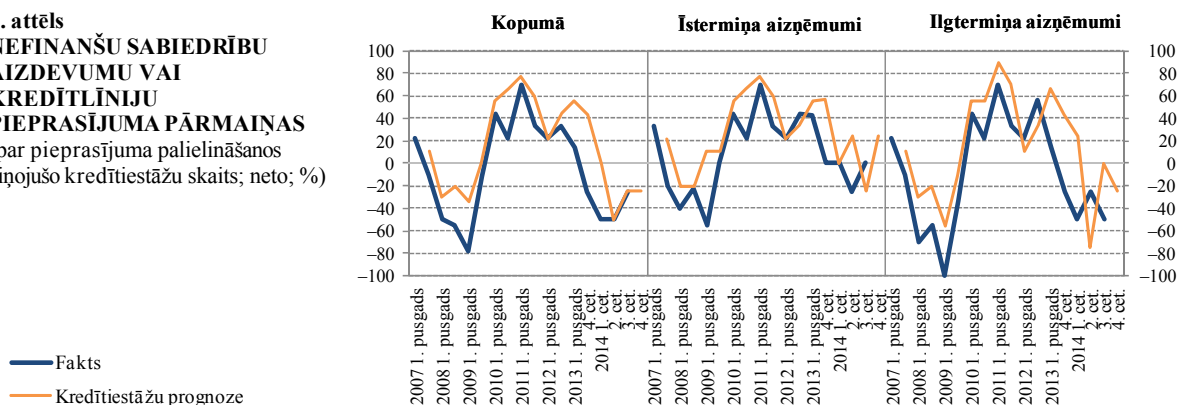
2014. gada 3. ceturksnī kredītiestāžu noteiktie kredītu piešķiršanas nosacījumi mainījās tikai atsevišķām kategorijām, tomēr atšķirīgos virzienos. Nefinanšu sabiedrībām izsniegtajiem aizdevumiem viena kredītiestāde nedaudz samazināja ar procentu maksājumiem nesaistītās maksas, savukārt cita padarīja ievērojami stingrākus aizdevuma līguma speciālos nosacījumus. Mājsaimniecībām mājokļa iegādei izsniegtajiem aizdevumiem kredītiestādes nedaudz samazināja procentu likmju uzcenojumu vidēja riska aizdevumiem, turpretī palielināja procentu likmju uzcenojumu riskantiem aizdevumiem. Kredītu nosacījumi un noteikumi patēriņa un pārējiem kredītiem mājsaimniecībām 3. ceturksnī nemainījās.

2014. gada 4. ceturksnī kredītiestādes kopumā neplāno mainīt kredītu standartus nefinanšu sabiedrībām izsniegtajiem kredītiem, kā arī mājsaimniecībām patēriņam un citiem nolūkiem izsniegtajiem kredītiem. Divas kredītiestādes norādīja, ka kredītu standarti mājsaimniecībām mājokļa iegādei izsniegtajiem kredītiem varētu tikt padarīti ievērojami stingrāki, un viena – ka tie tiks padarīti stingrāki tikai nedaudz.

Kredītu pieprasījums

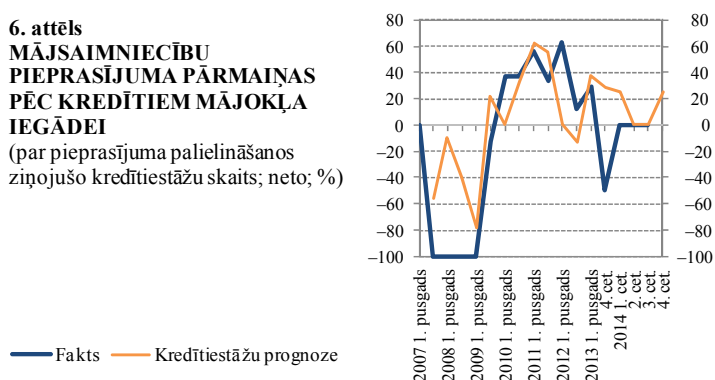
Kredītiestādes turpināja ziņot par nefinanšu sabiedrību pieprasījuma pēc kredītiem sarukumu (sk. 5. att.). Divas kredītiestādes norādīja, ka 2014. gada 3. ceturksnī samazinājās lielo nefinanšu sabiedrību pieprasījums pēc ilgtermiņa aizdevumiem. Viena kredītiestāde norādīja, ka alternatīvu finansēšanas avotu – nefinanšu sabiedrību iekšējo līdzekļu un citu kredītiestāžu aizdevumu – izmantošana nedaudz ierobežoja nefinanšu sabiedrību kredītu pieprasījumu konkrētajā kredītiestādē. Nefinanšu sabiedrību pieprasījumu pēc aizdevumiem un kredītlīnijām nedaudz samazināja arī mazāka nepieciešamība finansēt nefinanšu sabiedrību apvienošanas un restrukturizāciju. Kredītiestādes joprojām atšķirīgi vērtēja investīciju pamatlīdzekļos ietekmi uz nefinanšu sabiedrību kredītu pieprasījumu. Kāda kredītiestāde norādīja, ka atsevišķu nozaru (autotransporta pārvadājumi) uzņēmējdarbības rādītāju pasliktināšanās palielina pieprasījumu pēc kredītiem. Aptaujāto kredītiestāžu vērtējumā 2014. gada 4. ceturksnī varētu kāpt nefinanšu sabiedrību pieprasījums pēc īstermiņa kredītiem, bet samazināties lielo nefinanšu sabiedrību pieprasījums pēc ilgtermiņa kredītiem.

5. attēls
NEFINANŠU SABIEDRĪBU
AIZDEVUMU VAI
KREDĪTLĪNIJU
PIEPRASĪJUMA PĀRMAIŅAS
(par pieprasījuma palielināšanos
ziņojušo kredītiestāžu skaits; neto; %)

2014. gada 3. ceturksnī pieprasījums pēc kredītiem mājāsaimniecībām mājokļa iegādei kopumā palika nemainīgs (sk. 6. att.): vienā kredītiestādē tas nedaudz pieauga, bet citā – nedaudz samazinājās. Tā kredītiestādē, kurā pieprasījums pēc mājokļa kredītiem palielinājās, norādīja, ka pieprasījuma pieaugumu veicināja mājokļu tirgus attīstības perspektīva un augstāka patērētāju konfidence. Vienā kredītiestādē nedaudz audzis arī pieprasījums pēc patēriņa un pārējiem kredītiem mājāsaimniecībām, ko veicināja lielāka nepieciešamība pēc ilglietojuma patēriņa precēm un augstāka patērētāju konfidence.

6. attēls
MĀJSAIMNIECĪBU
PIEPRASĪJUMA PĀRMAIŅAS
PĒC KREDĪTIEM MĀJOKĻA
IEGĀDEI
(par pieprasījuma palielināšanos
ziņojušo kredītiestāžu skaits; neto; %)

Kredītiestāžu skatījums attiecībā uz pieprasījumu pēc kredītiem mājāsaimniecībām mājokļa iegādei atšķiras. Puse kredītiestāžu uzskata, ka mājāsaimniecību pieprasījums pēc kredītiem mājokļa iegādei vairāk vai mazāk saruks. Taču viena kredītiestāde paredz, ka grozījumi Maksātspējas likumā varētu veicināt īslaicīgu mājāsaimniecību pieprasījuma kāpumu pēc kredītiem mājokļa iegādei. Vairākums kredītiestāžu prognozē, ka mājāsaimniecību pieprasījums pēc patēriņa un pārējiem kredītiem paliks nemainīgs, bet viena – ka tas nedaudz paaugstināsies.

Kredītiestādes norādīja, ka kreditēšanas tendences 2014. gada 3. ceturksnī ietekmēja nestabilitāte Ukrainā un Krievijas atbildes sankcijas, kas radīja piesardzību attiecībā pret ilgtermiņa investīcijām un kredītiem, kā arī negatīvi ietekmēja vairākas Latvijas nefinanšu sabiedrības un atsevišķas tautsaimniecības nozares. Kredītu mājsaimniecībām mājokļa iegādei nosacījumus un pieprasījumu ietekmēja grozījumu pieņemšana Maksātnespējas likumā un to izsludināšana.

Atbildot uz apsekojuma papildjautājumu par ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperācijām, viena kredītiestāde norādīja, ka plāno piedalīties 2014. gada decembra izsolē, jo vērtē operācijas nosacījumus kā ļoti izdevīgus. Kredītiestāde uzskata, ka dalība ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperācijās palīdzētu tai uzlabot peļņitspēju. Vairākums kredītiestāžu vēl nav izlēmušas, vai piedalīties ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperāciju izsolēs 2015. un 2016. gadā, jo tām nav finansējuma ierobežojumu.